

Herczog László, a Pénzügykutató Zrt. munkatársa, korábbi szociális és munkaügyi miniszter

E-mail: herczog.laszlo@t-online.hu

INFLÁCIÓ VS. ELLENTÉTELEZÉS

Az infláció a szegények adója – tartja a mondás. És valóban, az infláció egyfelől megcsapolja a folyó jövedelmeket, másfelől elértékteleníti a megtakarításokat. Ez miért éppen a szegényekre veszélyes különösen? Azért, mert a szegények jövedelme, megtakarításai – már ha egyáltalán vannak – éppen csak lehetővé teszik a túlélést, az alapvető létfeltételek előteremtését. A magas jövedelemmel, jelentős megtakarítással rendelkezőket ez a veszély nem fenyegeti. Ugyanakkor a közepes jövedelműek számára létező kockázat, hogy az infláció „átsorolja” őket a szegénységi küszöb alá.

Az infláció természetéről, okairól e számban rengeteg figyelemre méltó elemzést olvashatnak. Az Eurostat összehasonlítható adatai szerint novemberben az éves infláció az euróövezetben 10,1 százalék, az EU-ban 11,1 százalék, Magyarországon 23,1 százalék volt. Decemberre az euróövezetben az infláció 9,2 százalékra súlyyodt, miközben nálunk a ráta tovább emelkedett (24,5 százalék), sőt a harmonizált fogyasztóiár-index 25 százalékos növekedést mutat. Az EU-átlaghoz képest már több mint kétszeres hazai infláció jól mutatja, hogy *az infláció globális okai (Covid, háború, energiaárak) mellett speciális hazai okokról is beszélhetünk*: a különbözőket a magyar gazdaságpolitika, ezen belül a költségvetés-politika, illetőleg a Magyar Nemzeti Bank monetáris politikája magyarázza. A negatív reálkamatot eredményező kamatpolitika hozzájárult a forint értékének romlásához. A forint árfolyamának gyengülése ugyanis az importon keresztül begyűrűzött a gazdaságba, és értelemszerűen inflációt okozott. Ez nyilvánvalóan csak az egyik tényező a többi között. A másik fontos tényező, hogy 2017-től száguldott a gazdaság, mert a világban konjunktúra volt, mindeközben Magyarország rengeteg támogatást kapott az EU-tól. Habár ebből következően pénzhiány volt, a költségvetés további támogatásokkal fűtötte a gazdaságot. Olyan pénztömeg keletkezett – a 2022. évi választások előtti pénzosztogatást is beleértve –, amely tovább növelte a keresletet és ezzel az inflációt. Ide sorolhatók az MNB kedvező hitelei és a növekedési kötvényprogram is, amelyek szintén keresletbővüléssel jártak. Ezek mind együttesen hozzájárultak

<https://doi.org/10.47630/KULG.2023.67.1-2.68>

ahhoz, hogy az infláció egyre gyorsuljon. Az pedig külön is megemlíthető, hogy az *élelmiszerek* nem átlagos mértékben drágultak meg, hanem az átlagos infláció közel kétszeresével. (Az élelmiszerek ára 2021 decemberéhez viszonyítva 2022 decemberében 44,8 százalékkal emelkedett.) Azt is jól tudjuk – és ez megint szociális kérdés –, hogy az élelmiszerek fogyasztása az alacsonyabb jövedelműek esetében nagyobb részarányt tesz ki, őket ez a drágulás jobban sújtja, mint a tehetősebb családokat. Ennek korrigálására sem történt semmilyen kormányzati intézkedés, mert az egyes élelmiszerek teljesen hatástalan ársapkáját nem tekinthetjük érdemi lépésnek.

Ebben a cikkben az infláció jövedelmeket érintő hatásaival kívánunk foglalkozni, a keresetekkel, a nyugdíjakkal és a szociális ellátásokkal.

Infláció és keresetek

A kormány béripolitikáját nehéz megfogalmazni, valószínűleg azért, mert valójában nem létezik. Aktivitást az éves minimálbér, illetve a bérminimum meghatározásánál mutat csupán. A versenyszférában még csak-csak indokolható, hogy háttérbe vonul, azonban a költségvetési szektorban a részvétel és az együttműködés teljes hiányára nem látunk felmentésre adó okot. A bérmeghatározás természetes módszere a bértárgyalás, a kormánynak azonban nincs szándéka megállapodni, érdemi tárgyalásról ezért nem beszélhetünk. E mögött minden bizonnyal az a kormányzati megközelítés áll, hogy tőle független, autonóm szervezetekkel nem kíván együttműködni. Mindezt jól mutatja a kommunikációs gyakorlat, amely szerint a jó híreket a kormány és/vagy a miniszterelnök jelenti be, a rossz híreknél csupán a felelősöket (bűnbakokat – mint pl. Brüsszel, Soros, háború) nevezik meg. Ebbe a logikába pedig nem fér bele, hogy egy érdekképviselőt – különösen egy szakszervezet – magasabb keresetet harcoljon ki, mint amit a kormány javasolt. Ez a gyakorlat a bérrendszerekre is kiterjed, ami további torzulások forrása (lásd például a 2008 óta változatlan közalkalmazotti bértáblát).

A béremelésekről így mindig kormányzati bejelentésként értesülhetünk, ám ezzel összefüggésben inflációról szó sem esik. A béremelések leszűkítése a bruttó béremelés mértékére nem új jelenség. A Kormányzati Tájékoztatási Központ (KTK) például 2021. december 15-én egyebek mellett a következőket állította: „A kormány gazdaságpolitikája sikeres: 2010 óta csökkennek az adók... 2010 óta a minimálbér összege közel háromszorosára, a vásárlóértéke is közel kétszeresére nőtt.” Hasonlóan fogalmazott Orbán Viktor is a bérmegállapodás aláírásakor: „Az elmúlt 12 évben

összesen 172 százalékos volt a minimálbér növekedése, majdnem háromszorosára emelkedett a minimálbér.” Azt senki sem tette hozzá, hogy 2010-ben a minimálbér nem adózott, jelenleg azonban 15 százalékos adó terheli. (Az egykulcsos személyi jövedelemadó bevezetése miatt 2011–2012-ben, két év alatt a bruttó minimálbér 26,5, míg a nettó értéke csak 1,1 százalékkal, 60 237 forintról 60 915 forintra emelkedett.) Hogy a bruttó minimálbérek hangsúlyozása mögött manipuláció vagy tudatlanság húzódik-e meg, nem tudjuk. Ha tehát a munkavállalókat inkább érintő nettó minimálbér növekményét vizsgáljuk, akkor azt látjuk, hogy 12 év alatt a minimálbér bruttó értéke 2,72-szorosára, a nettó értéke viszont 2,21-szeresére emelkedett. Ha pedig azt a korántsem közömbös adatot is figyelembe vesszük, hogy az infláció 2011–2022 alatt 51,2 százalékot tett ki, akkor azt láthatjuk, hogy a minimálbér reálértéke (ami a vásárlóerejéről tájékoztat) 12 év alatt összesen 46,2 százalékkal nőtt. Ez sem kevés, de nem „közel háromszoros”, sőt „közel kétszeres” sem.

Ami az Orbán-kormányok 2010. évi regnálása óta bekövetkezett adócsökkentéseket illeti, 2010 óta a minimálbér adótartalma jelentősen nőtt, ezzel szemben a baloldali kormányok 8 éve alatt a minimálbér bruttó értéke 47, a nettó értéke viszont 60 százalékkal emelkedett, vagyis az adótartalma csökkent.

A keresetemelkedések infláció nélküli interpretálása továbbra is a kormányzati kommunikáció jellemzője. „2022 szeptemberében a szankciók okozta gazdasági nehézségek ellenére is 17,8 százalékkal nőtt a bruttó átlagkereset Magyarországon” – olvashatjuk a kormány.hu-n. Hozzáteszik, hogy „2010 január–szeptemberéhez képest a bruttó bérek már több mint 150 százalékkal nőttek”. Azt is hangsúlyozzák: „A keresetek dinamikus növekedése rávilágít, hogy a kormányzati intézkedések továbbra is képesek ellensúlyozni az elhibázott brüsszeli szankciók gazdasági hatását.” Amit nem említenek: szeptemberben 20,1 százalékkal nőttek az árak az előző év azonos hónapjához képest, vagyis valójában a keresetek reálértéke szeptemberben már 1,9 százalékkal csökkent. Igaz, ez már egészen másképp hangzik!

Az infláció teljes figyelmen kívül hagyása a *pedagógusok* esetében a legfájdalmasabb. A kormány 2020-ban jelentett be egy 3 x 10 százalékos béremelési programot, aminek első két lépése 2020 júliusában, majd 2022. január elsejével – igaz, a bérpótlék és nem az alapbér emelésével – teljesült. (Apró szépséghiba, hogy a második béremelést nem a statisztikában elfogadott előző évhez, hanem 2020-hoz viszonyították, vagyis 2022-ben csak további 9,1 százalékkal növekedtek a keresetek, az inflációtól lényegesen elmaradva.) 2023. január 1-jével valóban 10 százalékkal emelték a kereseteket, ezért lett a szorzó 1,32 a 2020-as bérekhez viszonyítva.

Csakhogyn közben a 2023. évi várható infláció a kormány szerint is 15 százalék, az MNB pedig decemberben már 15–19,5 százalékot prognosztizált!

Mit mond erről a kormány? „A kormány elkötelezett amellett, hogy minél nagyobb mértékben emelhesse a pedagógusok bérét, amihez nemcsak hazai, hanem európai uniós forrásokat is fel szeretnének használni” – mondta Rétvári Bence, a Belügyminisztérium parlamenti államtitkára. „Ha ez megvalósul, akkor 2023-ban nem 10, hanem 21 százalékos lesz a pedagógusbér-emelés, 2024-ben nem 10, hanem 25, 2025-ben pedig egy 29 százalékos béremelés valósulhat meg. Ezzel elérhető, hogy három év alatt 75 százalékos béremeléssel egy pedagógus átlagos fizetése 777 ezer forint legyen” – tette hozzá az államtitkár az MTI tudósítása szerint.

Korábban az EU soha nem adott támogatást béremeléshez, ilyen gyakorlat elvileg nem létezett. Az EU belekeverése a pedagógusok bérkövetelésének teljesítésébe a kormányzati bünbakképzés, a felelősségelhárítás újabb példája. Mellesleg: egyelőre nem tudjuk, hogy mikor, milyen módon kaphatja meg Magyarország az uniós támogatást, lesz-e előfinanszírozás. A 21, 25, majd 29 százalékos béremelés valójában – ha az emelést az előző évhez viszonyítjuk – 21, 20,7 és 19,9 százalék, feltételezve a január 1-jei bevezetést, 2023-ban visszamenőleges hatállyal. Arról pedig szó sem esik, hogy ez alatt a három év alatt mekkora infláció várható! A 2023. évi 21 százalékos emelés 15 százalékos inflációt feltételezve 5,2 százalékos reálérték-növekedést jelent, ami önmagában nem rossz, de bérrendezésnek nem nevezhető – különösen akkor, ha a 2022. évi 9,1 százalékos emelést összevetjük a 14,5 százalékos inflációval, ami 4,7 százalékos reálérték-csökkenést okozott. (Az MNB által jelzett legkedvezőtlenebb inflációs prognózis – 19,5 százalék – szerint pedig a reálérték-növekedés csupán 1,3 százalék lenne.) A 2024–2025-ös infláció előrejelzésére nem vállalkozunk, a kormány és az MNB kudarcai ebben a műfajban elriasztanak ettől. Azt azonban biztossággal megállapíthatjuk, hogy az infláció figyelembevétele fel sem merül, reálértékben a kormány nem gondolkodik. Különösen sajnálatos, hogy a jelenlegi bérrendszer (bértábla) reformja sincs napirenden.

Hasonló a helyzet az *egészségügyben* is. 2023. január 1-jével 11 százalékkal emelkedik az orvosok bére, a kormány és a Magyar Orvosi Kamara között létrejött bértmegállapodás szerint – olvasható a kormányzati honlapon. Akkor nyilván a tavaly nyáron elfogadott költségvetés prognózisát vették figyelembe, így 5 százalékos inflációt feltételezve állapodtak meg. Csakhogyn most a kormány szerint is 15 százalékos infláció várható, vagyis a bejelentés 3,5 százalékos reálérték-csökkentéssel örvendeztetni meg az orvosokat. Az ápolók bére 2022. január 1-jén 21 százalékkal emelkedett, de reálértékben ez csak 5,7 százalékos javulást jelent. 2023. július 1-jével

(bár korábban január 1-jéről volt szó), majd 2024. március 1-jével a szakdolgozók és az egészségügyben dolgozók béreinek újabb emelése várható, de ennek mértékét a kormányzati honlap tapintatosan elhallgatja, csupán a 2023. évi költségvetési támogatás összegét (közel 50 milliárd forint) közli. (A Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara 2023-ra 35, 2024-re 25 százalékos emelést követel. A szakszervezetek álláspontját nem ismerjük.) Miért nem a szakszervezetekkel tárgyal és állapodik meg a kormány – tehetjük fel a kérdést. Miért nem mondják meg, hogy milyen mértékű béremeléssel számolnak? A megválaszolatlan kérdések a kollektív tárgyalások eljelentéktelenedését jelzik.

Hasonló helyzetről beszélhetünk a nagy állami gazdasági társaságoknál is. A közszolgáltató vállalatok 3 évre szóló 15 százalékos béremelésének 2023-ra vonatkozó része (2–5 százalék) nyilvánvalóan nem tartható, ezt a kormányzat is elismeri. Ennek megfelelően tárgyalások és új megállapodások várhatók.

Nyugdíj

Orbán Viktor kormányai 2012 óta az úgynevezett inflációkövető nyugdíjemelést alkalmazzák, azaz a mindenkori nyugdíjemelésnek meg kell egyeznie az adott évi infláció mértékével. Miután különösen 2014–2020 között jelentős reálkereset-emelkedés következett be, ez a rendszer felettébb hátrányosan érintette a nyugdíjasokat, hiszen a gazdasági növekedés eredményeiből – amit a reálkeresetek növekedése is mutatott – nem részesültek. Ezen nem változtat az sem, hogy 2022 óta 13. havi nyugdíjat is fizetnek, illetve létezik nyugdíjprémium is, amelynek összege – már ha van – nem épül be a nyugdíjba. További probléma, hogy a nyugdíjak között amúgy egyenlő feltételek (szolgálati idő, életkereset) esetén is jelentős különbségek jöttek létre, attól függően, hogy mikor ment valaki nyugdíjba. Minél régebben, annál jobban elmarad a nyugdíja attól, mint aki később tette ugyanezt.

Amíg tehát a kereseteknél a kormány meglehetősen lazán kezeli az infláció alakulását, addig a nyugdíjrendszernek központi eleme az infláció figyelembevétele. Az elméletileg tiszta rendszer – a tényleges nyugdíjemelés egyezzen meg a tényleges inflációval – azonban meglehetősen buktatókkal terhelt, ugyanis amíg a megemelt nyugdíjakat már januárban fizetni kell, a tényleges inflációt csak egy évvel később ismerjük meg. Addig csak a költségvetési törvényben kalkulált, azaz a tervezett inflációval lehet számolni. Ezért is fontos, hogy a költségvetési törvény jól mérje fel a realitásokat, illetve ezért is érthetetlen és káros, hogy a kormány december helyett

már nyáron elfogadja a költségvetési törvényt, amikor még az előző évi zárszámadás sem ismert, és nyilvánvalóan nagyobb a bizonytalanság, kevésbé jelezhető előre a gazdasági folyamatok. Különösen igaz ez a 2023. évi költségvetésre. A 2022 júliusában elfogadott költségvetés 5,2 százalékos inflációval számolt, amelyet aztán még hatályba lépése előtt – Európában példa nélküli módon, rendelettel – módosítottak, immár 15 százalékos inflációval számolva.

Nem volt ez másképpen az előző esztendőben sem. Az infláció gyorsulása miatt az eredetileg 5 százalékra tervezett emelést már márciusban (a választások előtt) további 3,9 százalékkal meg kellett emelni, amelyet novemberben egy újabb, ezúttal 4,5 százalékos emelés követett. E szerint 2022-ben a nyugdíjak nem 13,4, hanem 14 százalékkal emelkedtek, mivel az évközi emeléseket a meglévő nyugdíjakra tették rá (azaz a növekményeket szorozni kell s nem összeadni). Ráadásul a 14,5 százalékos 2022. évi infláció mellett a nyugdíjas-infláció ezt meghaladóan, 15,2 százalékot tett ki.

Ugyanakkor olyan nézetet is olvashattunk, hogy a nyugdíjak növekedése meghaladta az inflációt. Ha ugyanis a 13. havi nyugdíjat (és a nyugdíjprémiumot) is beszámítjuk az éves növekedés számításába, akkor a nyugdíjak 18,2 százalékkal emelkedtek – 13 havi nyugdíj áll szemben 12¼ havival –, ami 2,6 százalékos reálérték-javulást mutat. Valójában nincs tehát mit követelni. Kérdés, hogy a törvény és a kommunikáció mit mond erről? Az 1997. évi LXXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról szabályozza, hogy mennyivel kell évente megemelni az öregségi nyugdíjakat. A törvény 62. § (1) bekezdése szerint a nyugdíjakat „...az emelés évére tervezett fogyasztói árnövekedésnek megfelelő mértékben kell emelni.” Ez a szabály 2012. január 1-jén lépett hatályba, amikor 13. havi nyugdíj még és már nem létezett. A szabály értelmezésénél figyelembe kell venni, hogy noha mindenki nyugdíjról, nyugdíjemelésről beszél, nyugdíj mint ellátási forma valójában nem létezik, az csak egy fogalom (mint például a kutya, csak kutyafajták léteznek). A törvény szabályai öregségi nyugdíjra, özvegyi nyugdíjra, szülői nyugdíjra stb. vonatkoznak, és ezeket kell az infláció mértékével emelni, és nem az egyes ellátások összegét. A miniszterelnök számtalan alkalommal hangoztatta a nyugdíjak reálértékének a megőrzését – akkor is, amikor még nem volt 13. havi nyugdíj. Ő is nyilvánvalóan az egyes ellátások reálértékének a megőrzésére utalt. Ellenkező esetben az a furcsa helyzet is előállhatna, hogy amikor bevezetik a 13. havi nyugdíjat, akkor abban az évben – vagy ha több év alatt vezetik be, akkor azokban az években – a reálérték megőrzését úgy is teljesíteni lehetne, hogy amekkora reálérték-növekedést hoz éves szinten a 13. havi nyugdíj, ugyanannyival kevesebbel lehetne emelni az egyes ellátásokat. Vagyis

amit a törvény az egyik „zsebéből” adna, azt a másik „zsebéből” visszavehetné. Ez nyilvánvalóan képtelenség; ilyet soha senki nem állított, és ezt a törvény sem engedi meg. Ráadásul ebben az esetben a következő évi nyugdíjmelés egy alacsonyabb összegre vetülne, vagyis a 13. havi nyugdíj bevezetése miatti veszteség a havonta folyósított nyugdíjban élethosszig tartana.

Egy prognózis mindig lehet téves, ez elkerülhetetlen. Arra azonban garanciát kellene nyújtani, hogy ha a tényleges nyugdíjmelés elmarad a tényleges inflációtól, akkor a különbséget pótlólagosan, visszamenőlegesen adják oda. Tehát *legyen egy végelszámolás!* 2021-ben a nyugdíjakat 4,8 százalékkal emelték – 3 százalékot terveztek, majd júniusban 0,6, novemberben pedig 1,2 százalékkal emeltek visszamenőlegesen hatállyal –, az infláció azonban 5,1 százalék lett; a 0,3 százalékos különbözettel azóta is adós a kormány. 2022-ben az infláció 14,5 százalék, de a nyugdíjas-infláció 15,2 százalék lett. Ha komolyan vesszük a törvényt és a kormány számtalanszor elhangzott kijelentését a nyugdíjak reálértékének a megőrzéséről, akkor 2022. január 1-jei hatállyal, tehát visszamenőlegesen ismételt *korrigálni kell a nyugdíjakat*. Ha a 0,3 százalékos elmaradással is számolunk, akkor elvileg a 2021. évi nyugdíjak korrekciójából kellene kiindulni.

A valorizáció a mindenkori inflációval egyébként is idegen a kormány gyakorlatától. Így például a degresszió mértékeihez sem nyúltak soha hozzá (a nyugdíjak megállapításánál 372 000 forinttól a keresetek 90, majd 421 000 forinttól a 80 százalékát kell figyelembe venni), de ugyanez elmondható a nyugdíjprémium számításánál alkalmazott mértékekről is: 2009-ben azért lett a 80 ezer forint negyede a számítás alapja, mert akkor körülbelül ekkora volt az átlagnyugdíj. Ma már több mint a kétszerese, de a 80 ezer forintos számítási alap nem módosult. Pedig ebben az esetben a nyugdíjprémium maximális mértéke valamivel több mint 40 ezer forint lehetne.

Az *alacsony nyugdíjak* problémája régi adóssága a nyugdíjrendszernek, illetve a kormányoknak. (A Nyugdíjas Szervezetek Egyeztető Tanácsa ezért is javasol egyszeri 50 ezer forintos juttatást azoknak, akiknek a nyugdíja nem éri el az átlagos mértéket.) Némi segítséget nyújt a méltányosság elvének alkalmazása, amikor meghatározott esetekben lehetőség van nyugdíj megállapítására, illetve a meglévő ellátás emelésére.

A 2023. januárban megjelent kormányrendelet szerint *kivételes ellátásemelés* adható annak a nyugdíjasnak, akinek a nyugdíja nem haladja meg a havi 120 000 forintot. Ez az összeghatár 2008 óta 90 000 forint volt, vagyis az emelés 33,3 százalék. A méltányossági nyugdíjmelés minimális összege 3000, maximuma 8000 forint (Korábban a határok a nyugdíjminimum 10, illetve 25 százaléka, azaz 2850, illetve

7125 forint voltak. Az emelés tehát 5,3, illetve 12,3 százalékos.) *Egyszeri segélyben* részesülhet az a nyugdíjas, akinek a havi jövedelme nem haladja meg a 100 000 forintot (korábban 80 000 forintot), ha közeli hozzátartozójával közös háztartásban él, illetve az egyedül élő nyugdíjas, ha a havi jövedelme nem haladja meg a 120 000 forintot (korábban ez az összeg 90 000 forint volt). Az egyszeri segély minimális összege 15 000 forint (ez nem változott), a maximális összege a nyugdíjminimum másfélszereséről, 42 750 forintról 50 000 forintra (17 százalékkal) emelkedett.

Szociális ellátás

Ahogy már a bevezetőben említettük, az infláció elsősorban az alacsony jövedelmű, kevés vagy semmilyen megtakarítással nem rendelkezők számára okoz fokozott nehézséget. Ilyenkor felértékelődik a szociális rendszer szerepe. Egyfelől az önkormányzatoké, mivel ők állnak közelebbi kapcsolatban a térség lakóival, ők ismerik a helyi problémákat, a családok valós helyzetét. Ezt a feladatukat azonban jelentősen megnehezíti, hogy az önkormányzati források egy részét a kormányzat elvonta. Másfelől az állam – a kormány és intézményei – feladata lenne valamilyen segítségnyújtás. Itt azonban azt tapasztaljuk, hogy a kormány – Ferge Zsuzsa kifejezésével – egyfajta „perverz újraelosztást” valósít meg, vagyis a magasabb jövedelemmel rendelkezők esetenként több állami támogatást kapnak, mint a kis jövedelműek. Példa erre a személyi jövedelemadón keresztül fizetett hozzájárulás a gyermekek ellátásához.

A fix összegű támogatásoknál még rosszabb a helyzet, hiszen valorizáció hiányában az erősödő infláció elértekteleníti ezeket a juttatásokat. A családi pótlék összege 2008 óta nem emelkedett. Ekkor az egy gyermeket nevelő család esetén járó havi 12 200 forint a 122 000 forintos nettó kereset 10 százalékát tette ki. Mára ez mintegy 3,6 százalékra süllyedt. 2008 és 2021 között a KSH szerint 44,8 százalék volt az infláció, ennyit veszített értékéből a családi pótlék. 2022-re ez a szám 65,8 százalékra növekedett, míg 2023-ban – 15 százalékos inflációt feltételezve – már 90,7 százalék lesz az árszínvonal növekedése 2008-hoz képest. Ha a családi pótlék mértéke követte volna az inflációt, akkor 2021-ben 17 618 lett volna az összege, vagyis minden érintett egygyermekes család havonta 5418 forintot veszített emiatt. 2022-re pedig el kellett volna érnie a 20 173 forintot, ennek hiányában a veszteség havonta 7973 forintra emelkedett. Ugyanezek a veszteségek vezethetők le a 2008 óta változatlan, azóta is 28 500 forintban megállapított minimálnyugdíjról, illetve a

2023. évi költségvetési rendeletben erről leválasztott és átnevezett szociális vetítési alapról – pontosabban az ebből számított ellátásokról.

A Covid-válság kezelésénél is azt láttuk, hogy a kormány nem kíván pénzbeli segítséget nyújtani az érintett lakosoknak, csupán a rész munkaidős foglalkoztatás segítésére adott némi támogatást. A hirtelen felgyorsuló infláció sem készítette a kormányt arra, hogy változtasson ezen a politikáján. Amikor pedig érzékelte az élelmiszer- és az energiaárak radikális megemelkedését, akkor az 1990 előtti szocialista gazdaságból jól ismert árszabályozáshoz folyamodott, amennyiben rögzítette, illetve maximálta egyes termékek árát. A néhány kiemelt *élelmiszer* árának rögzítése teljesen hatástalannak bizonyult, mivel a kereskedők – különösen a széles áruskálával rendelkező nagy élelmiszerláncok – az itt keletkezett veszteséget más termékek árának megemelésével kompenzálták. Az úgynevezett *rezsiköltségek* támogatása pedig 2022-re elviselhetetlen mértékűre duzzadt, ezért a kormány a támogatási rendszer szigorítására kényszerült. A leglátványosabban a literenként 480 forintos áron rögzített *benzinársapka* bukott meg: bebizonyosodott, ami eleve nyilvánvaló volt, hogy a kereskedőket nem lehetett tartósan veszteséges tevékenységre kényszeríteni. Először a határ menti településekről átrándult autósok csapolták meg a forgalmazók jövedelmét, de ennek megtiltása sem tudta megakadályozni, hogy egyre nagyobb hiányok keletkezzenek, illetve a kutaknál hatalmas sorok alakuljanak ki. Végül a kormány feladta, visszaállította a piaci árakat, a fogyasztók részbeni kompenzálása (további segítése) pedig nem vetődött fel. (Igaz, ez a kompenzáció már a költségvetést terhelte volna, és nem a forgalmazókat, hiszen a kormány mások pénzéből jótékonykodott. Más kérdés, hogy amennyiben a kormány segíteni akarta volna a lakosságot, de legalább a rászorulókat, akkor inkább az élelmiszer- és nem a benzinköltségek némi ellentételezése lett volna kívánatos.) A gazdasági törvényeket ezúttal sem lehetett büntetlenül megsérteni. Megjegyezzük: közgazdász körökben már az 1970-es években jól ismert volt, hogy a kötött ár előbb-utóbb hiányhoz, korrupcióhoz vezet.

Összefoglalva, azt állapíthatjuk meg, hogy a hirtelen felgyorsuló infláció felkészületlenül érte a kormányt. Az érdekképviseltek iránt tanúsított elzárkózó magatartás, az együttműködés elutasítása, és főleg az, hogy a lelegelettebbek segítése nem prioritás a kormány számára, odavezetett, hogy nem épültek ki az infláció kezelésének mechanizmusai, intézményei, azokat ötletszerű intézkedésekkel próbálták pótolni – kevés sikerrel. Téved azonban, aki azt gondolja, hogy a jövedelempolitikát egyszerű szakpolitikai hibák formálják, vagy aki megmagyarázhatatlan tévedésekről beszél. Valójában ezek a Nemzeti Együttműködés Rendszere, a NER lényegéből fakadó következmények: a hatalom fontosabb, mint a közjó.